

Μινωϊκός πολιτισμός

σελ 23 - 28

Υλικό του εκπαιδευτικού Κώστα Μπακάλη

α. Η Κρήτη

Πρωτοκατοικήθηκε τη Νεολιθική Εποχή.

Σημαντικότερός της οικισμός ήταν η Κνωσός.

2. Ο Άρθουρ Έβανς

1. Η Κρήτη

Στη μέση του αστραφτερού γιαλού ένα νησί είναι, η Κρήτη, όμορφη και πολέκαρτη και θαλασσοζωομένη. Κατοίκους έχει αριθμητικούς και πόλεις ενενήντα.[...]. Πόλη μεγάλη είναι η Κνωσός και βασίλειός της ο Μίνωας, που κάθε εννιά χρόνια συνομιλούσε με το Δία.

Όμηρος, Οδύσσεια τ 171-178, μετάφραση

3. Ο μινώας Μίνωας

Ο Πολιτισμός της Κρήτης:

- είναι γνωστός με το όνομα μινωικός (από το μυθικό βασιλιά Μίνωα),
- ήρθε στο φως με τις ανασκαφές του Άρθουρ Έβανς (αρχές 20^{ου} αι.),
- Αναπτύχθηκε κατά τη 3η και 2η χιλιετία π.Χ.

ΕΜΠΟΡΙΟ

Εισάγονται
μέταλλα και
πρώτες ύλες
(άργυρος από
Κυκλάδες, χαλκός
από Κύπρο).

Εξάγονται: λάδι,
κρασί, ξυλεία,
λίθινα αγγεία,
ίσως υφάσματα
και δέρματα.

► Ιδρύονται αποικίες στο Αιγαίο (Κύθηρα, Ρόδος)

ΙΔΡΥΣΗ ΑΝΑΚΤΟΡΩΝ

Μινωικός πολιτισμός τη 2^η χιλιετία

1. Τα σπουδαιότερα κέντρα του Μινωικού πολιτισμού.

Ανάπτυξη:
Πρωτοανακτορική
περίοδος
(2000 - 1700).

Ιδρύονται ανάκτορα
και γύρω τους
οικισμοί - πόλεις, με
γνωστότερα αυτά
της Κνωσού,
Φαιστού, Μαλίων και
Ζάκρου.

Καταστρέφονται
από **σεισμό** (1700).

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΝΑΚΤΟΡΟΥ

■ Χαρακτηριστικά ανακτόρων

Ήταν **προσανατολισμένα στον άξονα Βορρά - Νότου**.

Τα δωμάτια αναπτύσσονταν γύρω από μια **ορθογώνια αυλή**.

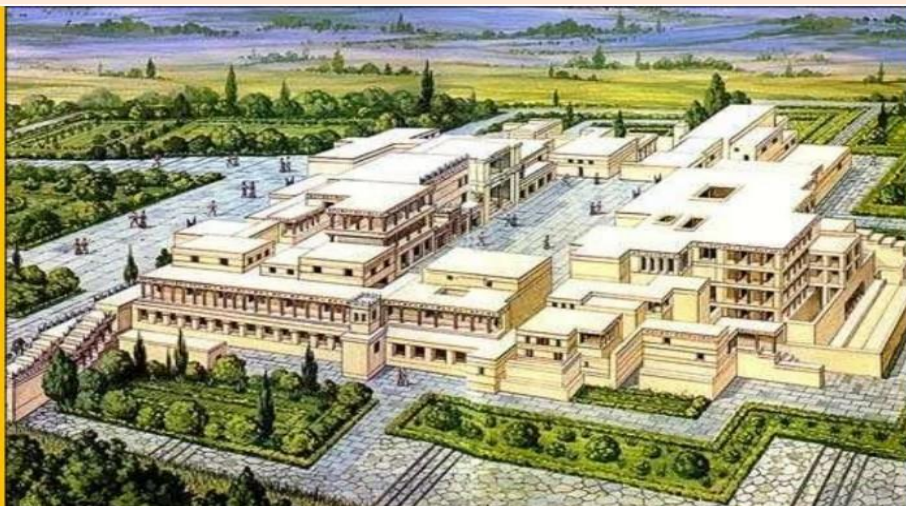

Ήταν **πολυώροφα με σκάλες και φωταγωγούς**.

Είχαν **σύστημα ύδρευσης και αποχέτευσης**.

Αρκετοί χώροι ήταν **διακοσμημένοι με τοιχογραφίες**.

Ήταν **ανοχύρωτα**.

ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΝΑΚΤΟΡΟΥ ΤΗΣ ΚΝΩΣΟΥ

ΠΟΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΓΙΝΟΝΤΑΝ ΣΤΑ ΑΝΑΚΤΟΡΑ

γ. Πολιτική και διοικητική οργάνωση: τα ανάκτορα

☐ Το πολιτικό, διοικητικό και οικονομικό σύστημα της Κρήτης ήταν συγκεντρωτικό.

☐ Τα ανάκτορα (συγκροτήματα κτιρίων) ήταν κέντρα:

Διοικητικά

- Κατοικία του άρχοντα

Οικονομικά

- συγκεντρώναν τα προϊόντα και τα προωθούσαν στην αγορά

Καλλιτεχνικά

- κατασκευάζονταν σε αυτά πολύτιμα αντικείμενα και καλλιτεχνήματα

Θρησκευτικά

- πραγματοποιούνταν τελετές: συνέρρεε κόσμος.

ΓΡΑΦΗ

ΓΡΑΦΗ ΣΤΗ ΜΙΝΩΙΚΗ ΚΡΗΤΗ

Συστήματα γραφής αναπτύχθηκαν μετά το 1700 (Νεοανακτορική περίοδος).

Δύο συστήματα γραφής αναπτύχθηκαν στη Μινωική Κρήτη :

- Ιερογλυφική (δίσκος της Φαιστού)
- Γραμμική Α (συλλαβική γραφή, κυρίως σε αγγεία ή πήλινες πινακίδες).

Καμία από τις δύο δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί.

ΜΑΛΕΑ.
Μινωικότητα III στην Ελλάδα με Γραμμική Α γραφή σε πήλινες πινακίδες.
(Μουσείο Αρχαιολογικών Ερευνών)

ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ Η ΕΞΕΛΙΞΗ / ΚΑΤΑΛΗΞΗ ΤΟΥ ΜΙΝΩΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

- Τα **ανάκτορα** (πλην της Κνωσού) **καταστρέφονται** από **σεισμό** (1450 π.Χ.)
- Οι **Μυκηναίοι**:
 - **Καταλαμβάνουν** την Κνωσό
 - Κυριαρχούν σε μεγάλο μέρος της Κρήτης
- Το ανάκτορο της Κνωσού καταστρέφεται (1370)
- Η **Κρήτη μετατρέπεται σε επαρχία** του μυκηναϊκού κόσμου.

ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Οι ιέρειες φορούσαν αυτό το χαρακτηριστικό ένδυμα που άφηνε ακάλυπτα τα στήθη - ανάλογα παρίσταναν τις θεές τους' εδώ η θεά των φιδιών (ειδώλιο από φαγεντιανή)

Η Θρησκεία

Οι Μινωίτες πίστευαν κυρίως σε **γυναικείες θεότητες** που σχετίζονταν με:

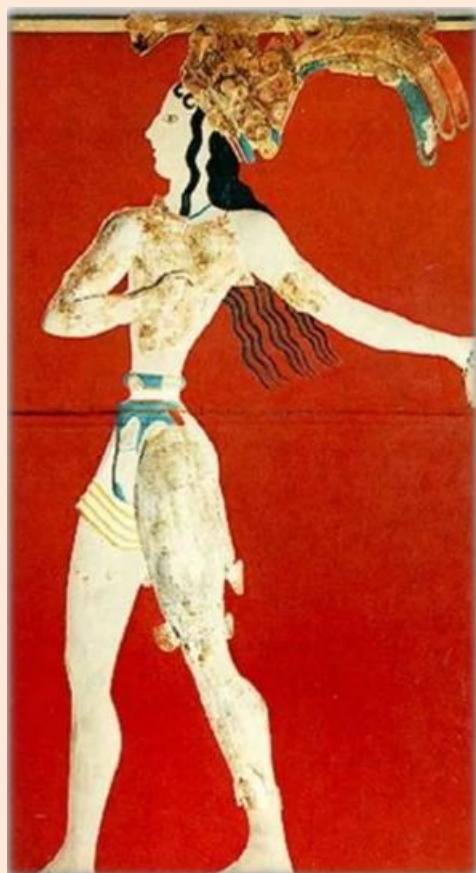
- τη διαδοχή των εποχών του έτους,
- με τη βλάστηση, την ανθοφορία, το μαρασμό,
- το θάνατο και την ανάσταση.

Φαγεντιανή= (αιγυπτιακή). αρχαίο κεραμικό υλικό από χαλαζία, πυρίτιο, ασβέστη και ορυκτές χρωστικές.

- **Τόποι λατρείας** του Θεού ήταν τα μικρά ιερά:
 - στα **ανάκτορα**
 - στα **σπίτια**
 - στα **σπήλαια**
- Το **ιερατείο** αποτελούσαν κυρίως **γυναίκες**
- Ιερό δέντρο τους ήταν η **ελιά**.
- Ιερό ζώο ο **ταύρος**.
- Πληροφορίες για τη θρησκεία τους αντλούμε κυρίως από τις τοιχογραφίες.

Η ΤΕΧΝΗ ΤΩΝ ΜΙΝΩΙΤΩΝ

β. Τέχνη

Τα μινωικά έργα (γενικά χαρακτηριστικά):

Είναι **πρωτότυπα**.

Είναι **ποικίλα** (αγγεία πήλινα ή λίθινα ειδώλια, κοσμήματα, τοιχογραφίες).

Έχουν **κίνηση, ζωντάνια, χάρη**.

Απεικονίζουν, κατά προτίμηση, τη **φύση**.

Επηρέασαν ιδιαίτερα τους Κυκλαδίτες και τους Μυκηναίους

Οι τοιχογραφίες παριστάνουν συνήθως:

- Πομπές (θρησκευτικές, τελετουργικές)
- Τοπία ειδυλλιακά.
- Θαλασσινά θέματα.

ΤΑΥΡΟΚΑΘΑΨΙΑ

Σε λίγο μια ποιμή από μελαμψά παλικάρια και ασπριδερά κορίτσια προχώρησε στο κέντρο της αυλής οδηγώντας ένα δυνατό ταύρο. Καθένας πήρε τη θέση του για το αγώνισμα. Ένας ένας περίμενε τον ταύρο που ορμούσε και τον άρπαζε από τα κέρατα. Το ζώο τίνιζε το κεφάλι προς τα πάνω κι ο ακροβάτης μ' ένα πήδημα βρισκόταν όρθιος πίσω του. Τα νέα αυτά παιδιά νικούσαν το φόβο και τη δύναμη του ταύρου, κι όλος ο κόσμος τούς ζητωκραύγαζε.

Ειρ. Νάκον, Ταξίδια στην προϊστορική Ελλάδα, σελ. 48

γ. Κεραμική

□ Η ανάπτυξη της οφείλεται και στο γρήγορο κεραμικό τροχό.

□ **Καμαραϊκά αγγεία:** ονομάστηκαν έτσι από το χώρο ανεύρεσής τους (**σπήλαιο Καμαρών**).

Κατασκευάζονταν στα **ανακτορικά εργαστήρια** της Κνωσού και της Φαιστού.

Διακοσμούσαν συνήθως με **φανταστικά σχήματα**.

Εξάγονταν στην Ανατολική Μεσόγειο και την Αίγυπτο.

Ήταν **πολύχρωμα**.

▲ Καμαραϊκό κύπελλο με ολόγλυφα άνθη.

Χαρακτηριστικό των καμαραϊκών αγγείων είναι η πολυχρωμία: κόκκινο, κίτρινο, λευκό. Μερικά είχαν πολύ λεπτά τοιχώματα που θυμίζουν κέλυφος αυγού (**ωοκέλυφα**). (Μουσείο Ηρακλείου).

δ. Άλλα έργα τέχνης

- **Ειδώλια:** είναι πήλινα, και συνήθως παριστάνουν γυναικείες μορφές.
- **Ρυτά:** πρόκειται για μεγάλα αγγεία χρησιμοποιούμενα στις τελετουργίες.
- **Κοσμήματα:** είναι χρυσά και ασημένια με περίτεχνη κατασκευή.
- **Σφραγίδες:** κατασκευάζονται από ελεφαντόδοντο και ημιπολύτιμους λίθους με χαραγμένα σχέδια.

Ρυτό σε μορφή κεφαλής ταύρου. Τέτοιου τύπου αγγεία χρησιμοποιούνταν σε θρησκευτικές τελετές. (Μουσείο Ηρακλείου)

